

Hoge Raad voor Normalisatie
Conseil supérieur de Normalisation

ADVIES VAN DE HOGE RAAD VOOR NORMALISATIE

over

De rol van de Belgische normalisatie bij het vaststellen van EoW-criteria (end-of-waste) ter ondersteuning van de circulaire economie-doelstellingen van de Europese Green Deal

Brussel, 09 december 2022

Contact: Hoge Raad voor Normalisatie | Secretariaat
Algemene Directie | hnormalisatie@economie.fgov.be | + 32 2 277 80 20

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

Gelet op boek VIII van het Wetboek van economisch recht, ingevoerd bij de wet van 28 februari 2013, en met name op hoofdstuk 3 ;

Gelet op artikel VIII.19 van het voornoemde Wetboek tot instelling binnen de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie van een Hoge Raad voor Normalisatie, hierna te noemen "de Hoge Raad";

Gelet op artikel VIII.20 van voornoemde Wetboek, volgens hetwelk de Hoge Raad tot taak heeft, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Minister, adviezen uit te brengen over alle aangelegenheden die verband houden met het beleid en de ontwikkeling van de nationale en internationale normalisatie;

Gelet op Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, waarin staat dat normen een bijdrage kunnen leveren aan het beleid van de Unie om de grote uitdagingen waarmee onze samenlevingen worden geconfronteerd, zoals de klimaatverandering, aan te pakken, en dat normen daarom rekening moeten houden met de milieueffecten van producten en diensten gedurende hun hele levenscyclus;

Gelet op de Europese normalisatiestrategie 2022, waarin de nadruk wordt gelegd op het gebruik van normen als een belangrijke beleidshefboom om strategische doelstellingen zoals die van de Green Deal te verwezenlijken;

Gelet op het jaarlijkse werkprogramma van de EU voor Europese normalisatie voor 2022, waarin de strategische prioriteiten voor de Europese normalisatie worden gespecificeerd, rekening houdend met de groeistrategieën van de EU op lange termijn;

Gelet op de Overeenkomst van Parijs, die een bindende internationale mijlpaal vormt in het multilaterale proces ter bestrijding van de klimaatverandering;

Gelet op de twaalfde duurzame ontwikkelingsdoelstelling "Verantwoord consumeren en produceren" die in 2015 door de lidstaten van de Verenigde Naties is vastgesteld en waarvan de circulaire economie een van de kernbegrippen is;

Gelet op de lancering door de Europese Commissie in 2021 van de Wereldalliantie voor een circulaire economie en efficiënt hulpbronnengebruik (GACERE) in samenwerking met het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP);

Gelet op de tweeledige Europese overgang (*Twin transition*) naar groen en digitaal;

Gelet op de Europese Green Deal, waarin wordt gepleit voor een strategische en transversale aanpak die gericht is op de doelstellingen van klimaatneutraliteit en de circulaire economie, teneinde van Europa het eerste klimaat neutrale continent te maken;

Gelet op het actieplan voor de circulaire economie dat in het kader van de Europese Green Deal is ontwikkeld;

Gelet op het toenemend aantal Europese regelgevingsinitiatieven ter bevordering van duurzame ontwikkeling, zoals de richtlijn inzake kunststoffen voor eenmalig gebruik of de richtlijn inzake ecologisch ontwerp;

Gelet op het digitale paspoort waarin de Europese richtlijn inzake ecologisch ontwerp voorziet met betrekking tot de monitoring van producten gedurende hun gehele levenscyclus teneinde hun milieueffect te meten, waarmee rekening moet worden gehouden;

Gelet op Richtlijn 2008/98/EC, die de kaderrichtlijn afvalstoffen vormt en de basisbegrippen en definities met betrekking tot afvalbeheer bevat, met inbegrip van de definities van afvalstoffen, recyclage en terugwinning;

Gelet op de door de ISO goedgekeurde verklaring van Londen, die erop gericht is de klimaatverandering door middel van normen tegen te gaan;

Gelet op de ondertekening door CEN en CENELEC van de Verklaring van Londen van de ISO;

Gelet op het CEN-CENELEC-document "Normen voor het milieu", waarin het belang en de onbetwistbare relevantie worden onderstreept van het gebruik van normalisatie ter ondersteuning van de doelstellingen van het milieubeleid;

Gelet op het groeiende aantal Europese en internationale normalisatiewerkzaamheden op het gebied van de circulaire economie, zoals ISO/TC 323, die gericht zijn op de ontwikkeling van referentiekaders, aanbevelingen, ondersteuningsinstrumenten en algemene en horizontale eisen voor de uitvoering van de activiteiten van alle organisaties, teneinde de bijdrage aan duurzame ontwikkeling te maximaliseren, en tegelijkertijd samen te werken met bestaande comités over onderwerpen die de circulaire economie kunnen ondersteunen;

Gelet op het Belgische normatieve belang in ISO/TC 323, vertegenwoordigd door de spiegelcommissie NBN/323;

Gelet op het actieplan 2021-2023 van CEN-CENELEC SABE (Strategic Advisory Board for the Environment), dat strategisch advies verstrekt aan CEN en CENELEC over normalisatie met betrekking tot milieuvraagstukken

Gelet op de themagroep Circulaire economie binnen het SABE-actieplan 2021-2023 van het CEN-CENELEC;

Gelet op de opname van de circulaire economie in de zes prioritaire normatieve thema's van het NBN ;

Gelet op de oprichting van thematische werkgroepen binnen de Raad voor de hogere normen, teneinde het effect ervan te vergroten;

Gezien het besluit van de Hoge Raad om de eerste thematische werkgroep te wijden aan het onderwerp van de relatie tussen de circulaire economie en normalisatie in de context van de Europese Green Deal;

Gelet op de beslissing van de thematische werkgroep om de kwestie van de Belgische normatieve bijdrage aan het thema end-of-waste (EoW) te behandelen, een concept dat wordt gedefinieerd in artikel 6, leden 1 en 2, van de Kaderrichtlijn 2008/98/EC betreffende afvalstoffen en dat verwijst naar de herindeling van afvalstoffen, aan de formalisering van de circulariteit van materialen in lijn met de talrijke beschouwingen over de circulaire economie, waaronder in het bijzonder de nieuwe benadering van consumptie door eco-functionaliteit;

Gelet op de beslissing van de thematische werkgroep om zich vervolgens te buigen over andere vraagstukken in verband met de bijdrage van normalisatie aan de doelstellingen van de circulaire economie;

Gelet op de end-of-waste criteria die zijn omschreven in het verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) van de Europese Unie in de context van Kaderrichtlijn 2008/98/EC en die een algemene methodologie bevatten voor de ontwikkeling van criteria voor niet langer als afvalstof aan te merken stoffen voor specifieke soorten afvalstoffen door middel van drie proefcasestudies betreffende compost, aggregaten en metaalafval;

Gelet op de regelgevingsinitiatieven van het Vlaamse, het Brusselse en het Waalse Gewest op het gebied van de kringlooeconomie en meer in het bijzonder de eisen met betrekking tot het begrip einde-afval voor bepaalde specifieke productstromen;

Overwegende dat de bescherming van het milieu een mondiale zorg is en dat de uitdaging die zij vormt, een steeds dringender race wordt waaraan de normalisatie moet deelnemen;

Overwegende dat de Europese Green Deal zich ertoe verbindt regelmatig gebruik te maken van het regelgevingssysteem om de economische, maatschappelijke en ecologische transformatie te versnellen en te vergemakkelijken;

Overwegen dat nationale inspanningen moeten worden geleverd om de strategische doelstellingen van de Europese Green Deal te verwezenlijken;

Overwegende dat de herintroductie van afval in nieuwe producten een hoofddoelstelling van de circulaire economie is, met name voor post-consumentenafval

Overwegende dat deze herinvoering met name betrekking heeft op verschillende gedefinieerde criteria die verwijzen naar het begrip "end-of-waste";

Overwegende dat deze criteria zowel betrekking hebben op kenmerken in verband met de oorspronkelijke productie van het onderdeel als op de kwaliteit van het afval dat het voortbrengt;

Overwegende dat de Commissie dergelijke criteria reeds heeft behandeld voor ijzer-, staal- en aluminiumschroot (Verordening 333/2011), glasscherven (Verordening 1179/2012) en koperafval (Verordening 715/2013);

Overwegende dat de Commissie zich inmiddels via haar recente Circulaire Alliantie inzake kunststoffen bezighoudt met end-of-waste-criteria voor bepaalde kunststoffen via een reeks te ontwikkelen of aan te passen normen met betrekking tot ontwerp-voor-recycling van kunststofproducten, kwaliteit van gesorteerd kunststofafval en kwaliteit van gerecycleerde kunststoffen;

Overwegende dat de vaststelling van dergelijke criteria geen betrekking heeft op een groot aantal productstromen;

Overwegende de juridische debatten rond het begrip "end-of-waste" en het ontbreken van technische criteria en een gecoördineerde Belgische aanpak voor de vaststelling van homogene en geharmoniseerde criteria voor bepaalde stromen die momenteel slechts regionaal worden behandeld;

Overwegende dat dit gebrek aan een gecoördineerde aanpak leidt tot een gemiste kans op doeltreffende en doelmatige acties;

Overwegende dat normalisatie op consensus berust en een gemeenschappelijke taal biedt die door alle betrokken belanghebbenden wordt gedeeld en algemeen aanvaard, zodat doeltreffende en gecoördineerde actie kan worden ondernomen;

Overwegende de toegevoegde waarde van producten die door normalisatie tot stand komen, met name wat het duurzaamheidsaspect betreft;

Overwegende het belang van normalisatie bij het nastreven van doelstellingen van algemeen belang, zoals de vermindering van milieueffecten door de gemeenschappelijke taal die zij verschaft;

Overwegende dat het nuttig is normalisatie te gebruiken om strategische doelstellingen te verwezenlijken, zoals de Europese Green Deal;

Overwegende dat een passend normatief antwoord vele voordelen biedt boven een regelgevend antwoord op het milieubeleid

Overwegende dat een norm vrijwillig is, maar door de wetgever of ondersteunende regelgeving verplicht kan worden gesteld door zijn geformaliseerde technische inbreng;

Overwegende het gedecentraliseerde karakter van het Belgische normalisatiesysteem;

Overwegende dat dit gedecentraliseerde karakter sectorale normalisatieoperatoren impliceert;

Overwegende de technische deskundigheid van deze sectorale actoren

Overwegende dat de voorafgaande technische en wetenschappelijke informatie die prenormatieve studies vertegenwoordigen voor de ontwikkeling van normen op een relevante basis in aanmerking nemen.

Advies

De Hoge Raad benadrukt het belang van de tweeledige overgang naar groene en digitale technologie.

De Hoge Raad herhaalt dat standaardisering een belangrijke hefboom is voor het welslagen van deze overgang.

De Hoge Raad erkent het belang van de strategische doelstellingen van de Europese Green Deal en meer in het bijzonder die met betrekking tot de circulaire economie.

De Hoge Raad beveelt aan dat de Belgische normalisatie bijdraagt tot de verwezenlijking van deze doelstellingen.

De Hoge Raad is positief over de inspanningen die het NBN reeds heeft geleverd op het vlak van de kringlooeconomie, met name via zijn spiegelcommissie en de bewustmakingsacties die het via sociale netwerken heeft gevoerd om zoveel mogelijk deskundigen voor de betrokken commissies aan te trekken.

De Hoge Raad waardeert de plaats die de circulaire economie inneemt in de normatieve prioriteiten van het NBN en moedigt het NBN aan zijn inspanningen op dit gebied voort te zetten.

De Hoge Raad benadrukt het gebruik in België van gewestelijke regelgeving om end-of-waste-criteria vast te stellen, maar wijst op de noodzaak van coördinatie op Belgisch of hoger niveau met betrekking tot de criteria inzake het end-of-waste-aspect van bepaalde productstromen, waaraan door standaardisatie kan worden voldaan;

De Hoge Raad beveelt aan te streven naar een gemeenschappelijke, gedeelde en efficiënte taal voor deze criteria door het gebruik van standaardisatie.

De Hoge Raad herhaalt het nut van prenormatieve studies voor de vaststelling van toekomstige normatieve werkzaamheden op een relevante basis in termen van de nodige technische kennis en beveelt aan :

- aan de FOD Economie om in haar criteria voor subsidietoekenning voldoende rekening te houden met de behoeften die samenhangen met de dubbele groene en digitale transitie;
- aan de collectieve centra om via prenormalisatie actief bij te dragen tot het welslagen van deze duale overgang.

De Hoge Raad herhaalt ook het nut van de antennes-normen om de actoren van de sector, met name de KMO's, bewuster te maken van het feit dat zij actief aan de normalisatie moeten deelnemen.

De Hoge Raad moedigt het NBN aan om zijn sectorale normalisatieoperatoren en -deskundigen nog meer bewust te maken van de noodzaak om bij toekomstige normalisatiewerkzaamheden rekening te houden met doelstellingen inzake circulaire economie.

De Hoge Raad vraagt het NBN om zijn sectorale normalisatie-operatoren te polsen over de mogelijkheid van toekomstige normen ter ondersteuning van het reeds bestaande gewestelijke beleid voor de end-of-waste-aspecten van bepaalde stromen.

De Hoge Raad vraagt het NBN om de specifieke behoeften van zijn sectorale normalisatie-operatoren te analyseren op het vlak van einde-afval voor productstromen die momenteel niet behandeld worden en om specifieke technische comités op te richten in overeenstemming met de aldus geuite behoeften.

De Voorzitter,

Olivier VANDOOREN